

Ginoo,

Ihatag Mo Kanamo Kining Bukid

UNANG TOMO · ANG MGA GAMOT SA LANCASTER COUNTY

Gikan sa Lancaster County PA ngadto sa Malvar Street Baguio City Pilipinas

Engle · Robson · Leonard · Haines

Ken ug Mary Lou Engle · Kasaysayan sa Pamilya Engle

Unang Tomo: Ang mga Gamot sa Lancaster County

Switzerland · Pennsylvania · Kansas · Ontario · England · 1743–1950

Dayon sa Pamilya Engle 3
Usa ka Libro sa Handumanan 4

DIIN KITA GIKAN 5
Ang mga Swiss nga Engel sa Lancaster County 6
Ang River Brethren 7
Ang Kasulatan sa Yuta sa Engle ug Grove, 1789 8
Pakasadpan ngadto sa Kansas 9
Si Grant ug si Mabel 10
Ang mga Robson 11
Ang mga Iyaan ug Uyoan nga Robson 12
Ang mga Haines 13
Ang mga Leonard 14
Ang Magwawali nga Iyang Gisundo 15
Si Ginny, Mary Lou, Paul ug Betsy 22
Ang Kahoy sa Kaliwatan 23
Mga Kauban nga Libro 24
Mga Tinubdan 25

Dayon sa Pamilya Engle

Kining gamay nga libro nagsaysay sa estorya sa usa ka pamilya: usa ka batang mag-uuma sa Kansas nga ginganlan og Ken Engle, usa ka estudyante nga nars gikan sa Canonsburg nga ginganlan og Mary Lou Leonard, ug ang unom ka anak nga ilang gipadako tali sa kapatagan sa Amerika ug sa mga isla sa Pilipinas. Sa ilang luyo nagbarug ang mga Engle, Robson, Leonard ug Haines, mga yanong tawo nga nahigugma sa Ginoo ug nagsulat sa mga butang. Sa ilang unahan anaa ang mga apo ug mga apo sa tuhod nga nagdugang pa og mga kapitulo hangtod karon.

Gikan sa 1951 hangtod sa 1975 si Ken ug Mary Lou nag-alagad sa Ginoo sa Pilipinas, ug ang buhat nga ilang gisugdan nagpadayon hangtod karon pinaagi sa keepm.org. Kini nga mga estorya mao ang sinugdanan sa tanan.

Usa ka Libro sa Handumanan

Si Ken ug Mary Lou Engle nagtipig sa tanan. Mga diary nga gisulatan halos matag adlaw sukad sa 1940s hangtod sa 2003. Pipila ka libo ka sulat. Mga traynta mil ka litrato ug slide. Mga reel-to-reel nga tape nga wala pa gyud mapatugtog sulod sa kan-uman ka tuig.

Mga baynte ka tuig na ang milabay, gipa-scan ni Kevin ug ni Gordon ang kadaghanan niini. Mga napulo ka tuig na ang milabay, gihatag ni Kevin kang Gordon ang mga orihinal aron iyang mabasa, ug niadtong 2026 si Gordon nagsugod og padala sa pamilya og mga mubo nga tinuod nga estorya gikan sa iyang nakit-an. Ang iyang archive karon adunay 4,669 ka dokumento, gikan sa 1719 hangtod sa 2004, ug kapin sa 8,000 ka panid sa diary.

Yano ra ang iyang lagda. Ang mga kinutlo mao gyud ang mga pulong ni Mama ug ni Papa, pulong por pulong, uban ang diary ug panid nga gitumbok. Walay gihimo-himo. Kon ang usa ka paryente lahi ang pagkahinumdom, ang pagtul-id ibutang.

> Alang sa ingon niini nga panahon.
>
> Si Gordon, bahin sa kon nganong gitipigan sa atong mga ginikanan ang tanan (Esther 4:14)

Matod ni Gordon, ang mga diary "nagbalik kanato sa atong kaugalingong kinabuhi sa tinagsa-tagsa, ug ang tunga sa ilang gibalik maoy butang nga makapanumpa unta kita nga nahibaw-an na nato."

Kini nga serye nagtigom niining mga estorya sa usa ka dapit, uban sa nakat-unan sa pamilya bahin sa kon diin kita gikan. Si Gordon nagpadala gihapon og estorya halos matag adlaw, ug ang matag usa niini moabot ra gyud dinhi.

> Unya kadtong may kahadlok sa GINOO kanunay nag-estoryahanay sa usag usa… ug dihay libro sa handumanan nga gisulat.
>
> Malachi 3:16

UNANG BAHIN

Diin Kita Gikan

Switzerland ug Pennsylvania · Kansas · Ontario · England

GI-UPDATE NIADTONG 12 OKTUBRE 2026

Si Karen ug Patrick sa Romblon

Ang mga Swiss nga Engel sa Lancaster County

Ang estorya sa mga Engle sa Amerika nagsugod sa usa ka pamilyang Swiss nga milawig paingon sa Pennsylvania niadtong 1750s. Yano ang pagkasulti ni Ken niini sa usa ka sulat niadtong 1952: *"Pennsylvania Dutch, si lolo ug si lola… ang uban moingon Swiss ug ang uban German."* Ang kasaysayan sa pamilya nag-ingon Swiss.

Ang labing klaro ug dokumentado nga karaang katigulangan sa linya sa Engle mao si **Ulrich Engel**, natawo niadtong Hulyo 1743. Mianhi siya uban sa iyang amahan, nga Ulrich usab ang ngalan, isip bata nga mga onse anyos, nag-uma sa Donegal Township, Lancaster County, ug naminyo kang **Magdalena Bicksler**. Nahinumdoman siya sa pamilya isip kampeon sa pagsaka sa Maypole sa Maytown. Gaan ra siya maong nakadaog, ug gipuno niya ang iyang bulsa og abo nga iyang ipahid sa iyang mga kamot aron dili madulas.

Ang iyang lapida nagbarug pa hangtod karon sa Reichs Church Cemetery duol sa Marietta, kinulit sa German:

> `Hier ruhen die Gebeine von ULRICH ENGEL … gestorben den 28sten September 1799 im 57ten Jahr seines Alters.`
>
> "Dinhi nagpahulay ang mga bukog ni Ulrich Engel… namatay niadtong ika-28 sa Septiyembre 1799, sa ika-57 nga tuig sa iyang edad"

Gikan sa estorya ni Gordon nga "Ulrich Engle, Born 1743" (20 Ago 2026) ug sa usa ka sulat ni Ken niadtong 1952.

Ang River Brethren

Gikan sa mao rang pamilya sa Lancaster County mitungha si **Jacob "Yokeli" Engel**. Ang Yokeli mao ang hinigugmang angga sa Pennsylvania Dutch para sa Jacob. Sa mga tuig sa palibot sa American Revolution, nahimo siyang usa sa mga nagtukod ug nangulo sa River Brethren, ang simbahan nga nailhan karon nga **Brethren in Christ**. Si Kevin nag-ihap nga walo ka kaliwatan siya gikan kang Yokeli. Dili magkauyon ang mga rekord sa pamilya kon si Yokeli ba manghod nga lalaki ni Ulrich o iyang anak. Ang iyang pagkatawo, mga 1753, nagpakita nga manghod siya.

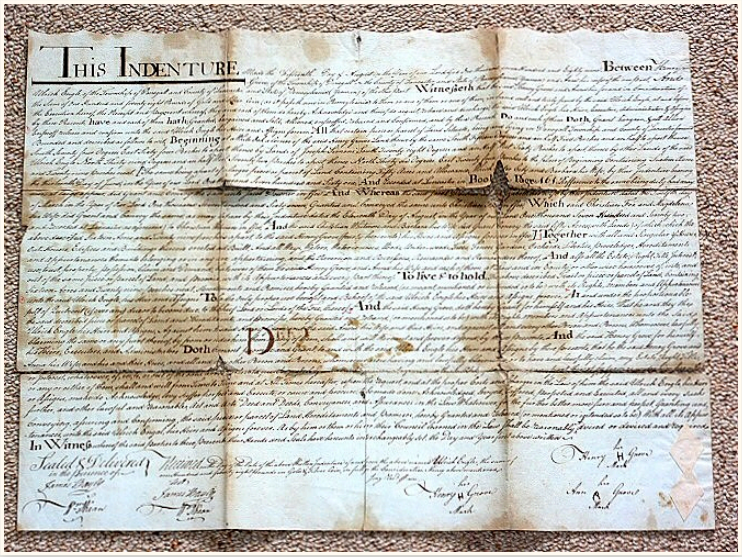
Duha ka bahandi gikan niadtong mga tuiga ang miabot kanato. Niadtong 2009 nakit-an ni Kevin nga gibaligya ang **kasulatan sa yuta sa Engle ug Grove niadtong 1789**. Nakasulat niini ang napulog unom ka acre sa Donegal Township nga gibaligya sa 178 ka pound ni Henry ug ni Anna Grove (si Anna igsoong babaye ni Ulrich) ngadto kang Ulrich Engle Jr., gipirmahan sa "ilang marka." Ang mga litrato sa kasulatan anaa sa sunod nga panid. Ug si Lola Mabel Engle mihatag kang Kevin og German nga **Martyrs Mirror** nga giimprenta niadtong 1814, ang hapin hinimo sa tabla ug panit, ug mga kinse ka libra ang bug-at.

Ang kusina sa Pennsylvania midala usab ngadto sa kasadpan uban sa pamilya. Nahinumdom si Kevin nga si Lola sa tuhod nga si Barbara Engle naghimo og cup cheese, ug "maka-simhot ka niini sa tibuok balay sulod sa pipila ka adlaw." Ang iyang ig-agaw nga si Lynette midugang nga basin mao kini ang hinungdan nga ang ilang mga amahan naglisod na og simhot sa ulahing bahin sa ilang kinabuhi.

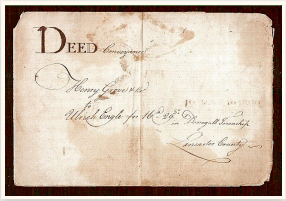
Gikan sa mga papeles ug handumanan sa pamilya ni Kevin, ug sa mga email sa pamilya.

Ang Kasulatan sa Yuta sa Engle ug Grove, 1789

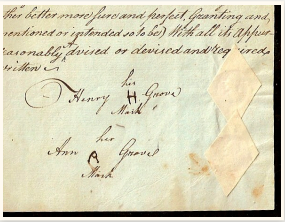
Mao kini ang kasulatan mismo. Nakit-an kini ni Kevin sa eBay niadtong 2009 ug gipalit niya sa singkwenta dolyares. May petsa nga 15 Agosto 1789, nakasulat niini nga si Henry Grove, usa ka mag-uuma, ug si Ann nga iyang asawa, nga parehong taga-Donegal Township, Lancaster County, mibaligya kang Ulrich Engle og napulog unom ka acre ug baynte nuybe ka perch didto sa £178 nga sinsilyo nga bulawan ug pilak, ang yuta "aron iyang mapanag-iya ug mahuptan" alang kaniya ug sa iyang mga manununod hangtod sa kahangtoran. Si Ann igsoong babaye ni Ulrich. Wala silang duha mahibalo mosulat, busa ang matag usa mipirma og marka, usa ka H ug usa ka A, tupad sa selyo nga papel, atubangan sa duha ka saksi.

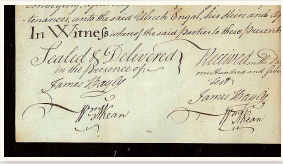
This Indenture: ang tibuok kasulatan, gibukhad.

Ang gawas, nakapilo: "Deed Conveyance, Henry Grove & ux [ug asawa] ngadto kang Ulrich Engle para sa 16 a. 29 p. sa Donegall Township, Lancaster County."

Si Henry Grove, ang iyang markang H, ug si Ann Grove, ang iyang markang A, uban sa ilang mga selyo nga papel.

"Sealed & Delivered in the Presence of" (Giselyohan ug Gihatag Atubangan sa) duha ka saksi, nga mipirma usab sa resibo sa kuwarta.

Koleksyon ni Kevin Engle

Pakasadpan ngadto sa Kansas

Sa mga 1879 ug 1880 daghang pamilya sa Brethren in Christ ang mibiya sa Lancaster County paingon sa kapatagan sa Dickinson County, Kansas. Ang lolo sa tuhod ni Kevin usa kanila. *"Ang Kansas mao ang dapit diin ang kadaghanan sa akong kaliwatan,"* sulat ni Kevin niadtong 2013.

Ang labing inila nga anak sa Abilene, si Dwight D. Eisenhower, nagdako sa usa ka pamilya sa River Brethren nga mianhi usab gikan sa Pennsylvania sa mao rang paglalin. Ang among mga rekord walay gipakita nga kadugo, ang parehong gamot lang sa simbahan ug ang parehong yuta sa Kansas. Gisulat ni Mary Lou ang adlaw niadtong 1971 sa dihang gi-dedicate ang Eisenhower Museum, uban si Mamie ug ang mga Johnson didto sa lungsod.

Ang atong linya nagsugod kang **Harry Shelly Engle** ug **Barbara Martin Engle** ngadto sa ilang anak nga si **Grant Ercil Engle**, natawo niadtong 21 Hulyo 1899. Ang uyoan ni Grant nga si **Noah Martin** maoy nagtukod sa **Grace and Truth Gospel Chapel** sa Abilene mga 1918. Ang pamilya nagsimba didto uban sa mga Plymouth Brethren sulod sa nubenta ka tuig, ug si H. A. Ironside nagwali didto sa sayong bahin sa 1920s. Ang pinakaunang kasal nga gihimo sa kapilya mao ang kang Iyaan Eloise, niadtong 1957. Ang katapusang tigom niini niadtong Marso 2010.

> Ang tawo nga nagtukod sa kapilya mao ang Uyoan ni Lolo Engle, si Noah Martin. Ang tawo nga naluwas (una sa mga Robson), mao ang papa ni Lola Engle (ug ni Uyoan Orville), si Robert A. Robson.
>
> Si Kevin, 2010

Gikan sa mga email sa pamilya (Kevin, 2010 ug 2013) ug sa diary ni Mary Lou niadtong 1971.

Si Grant ug si Mabel

Niadtong Septiyembre 1922 si Grant Engle naminyo kang **Mabel Emma Robson**. Sa dihang gisulat niya ang iyang unang sulat nga nagdapit kaniya sa usa ka date, gi-espeling niya ang iyang ngalan nga "Mable," sama sa pag-espeling sa iyang kaugalingong igsoong babaye sa iyang ngalan.

Nag-uma sila pito ka milya sa habagatan sa Abilene, ug nagpadako og lima ka anak: si **Ken** (1924), **Keith** (1929), **Eloise** (1935), **Elaine** (1938) ug **Jan**. Si Keith sa ulahi ang nagdumala sa umahan. Matag Nobyembre sulod sa mga kwarenta ka tuig ang umahan napuno sa mga lalaki ug mga batang lalaki para sa pagpangayam og pheasant.

Nahinumdom si Ken sa usa ka eskwelahan sa uma nga tulo ra ka estudyante sa walo ka grado, mga manok ug baboy sa 4-H nga nalugi, ug usa ka nating baka nga Holstein nga mas nakaayo. Ang iyang lolo nagtudlo sa Biblia ug usa ka higayon nangutana kaniya kon nakaila ba siya kang Jesus.

Nahinumdom si Gordon sa dagkong kumagko ni Lolo. *"Karon kon mapahunong ko lang unta si Lolo sa pagpangutana nako og 'IS THAT FELT' samtang gipiot ko niya sa iyang dagkong mga kumagko…"*

Niadtong 1980 gibiyaan ni Grant ug Mabel ang balay ug mibalhin sa Brown's Memorial Home sa Abilene, diin si Ken nagpahigayon og mga serbisyo sulod sa daghang tuig. *"Mas may kahulogan na kini karon nga ang akong mga ginikanan anaa na didto,"* sulat niya. Sa dihang nag-nubenta si Grant niadtong Hulyo 1989, ang selebrasyon gihimo sa Brown's, ug ang pamilya misaka sa iyang kuwarto sa tinagsa-tagsa ka grupo.

Gikan sa tape sa testimonya ni Ken niadtong 1973, sa iyang mga sulat, ug sa estorya ni Gordon nga "He Made Quite a Hit" (29 Sep 2026).

Ang mga Robson

Ang kaliwatan ni Lola Mabel mianhi sa Kansas gikan sa Ontario. Si **John Ross Robson** ug **Catharine Broadfoot Robson** adunay napulo ka anak; si Albert, ang kamanghuran, mao ra ang natawo sa Kansas. Ang inahan ni John, si **Amy Graham Robson**, miuban niadtong 1876 ug nagpuyo mga napulo ka tuig duol sa Abilene. Si Iyaan Eloise nagtipig og dakong litrato ni Catharine sa iyang kuwarto.

Ang ilang anak nga si **Robert Alexander Robson**, ang atong lolo sa tuhod, naminyo kang **Cora Eva**. Ang iyang amahan, si **Henry Eva**, usa ka beterano sa Civil War; siya ug ang iyang asawa nga si Hester gilubong sa sementeryo sa Abilene.

> Nahinumdom ko nga giingnan ko sa akong inahan nga ang iyang amahan hilig kaayo mosayaw ug gibiyaan niya kana sa dihang nakabig siya… Nagtuo gyud ko nga naluwas siya pinaagi sa mensahe ni H.A. Ironside.
>
> Iyaan Eloise, 2014

Si Robert nahimong usa sa mga nanguna nga igsoon sa Grace and Truth Chapel. Nagtuo si Kevin nga si Lola Engle ug si Ken "nakapanunod sa iyang diosnon nga kinaiya."

Namatay si Cora niadtong 1935, samtang nagmabdos si Mabel kang Eloise. Si Lola Robson medyo patuohon ug nagtuo nga ang mabdos dili angay duol sa himalatyon, busa wala gyud isulti ni Mabel kaniya ang bahin sa bata. *"Unta daghan pa kog gipangutana sa dihang may higayon pa ko,"* sulat ni Eloise.

Ang mga ig-agaw nga Robson nagtigom gihapon sa Abilene sa unang Domingo sa Agosto. Niadtong 2017 duha ka ig-agaw nga Winslow ang mianhi nga nagsul-ob og kilt nga Gunn tartan.

Gikan sa mga email sa pamilya, lakip ang kang Iyaan Eloise niadtong 2014.

Ang mga Iyaan ug Uyoan nga Robson

Ang mga anak ni Robert ug Cora mao si **Mabel** (ang atong lola), **Roberta**, **Harry**, **Orville**, **Cleason** ug **Lela**. Si Lela namatay nga gamay pa. Si Cleason namatay nga batan-on pa. Kanunay moingon si Ken nga *"Si Uyoan Cleason ang akong pinakapaborito nga uyoan."*

Si Roberta naminyo kang **Wendell Koons**. Ang ilang kamagulangang anak, si **Alvin Dean Koons**, nahimong chaplain sa U.S. Navy. Si Ken iyang ig-agaw nga direkta, ug nahinumdom si Kevin nga nadungog niya nga si Ken ang nagdala kang Alvin ngadto sa Ginoo sa dihang mga bata pa sila. Mitungha na usab si Alvin sa Pilipinas niadtong 1966, nagdala og plawta (Ikaduhang Tomo).

Si Uyoan Orville, ang kamanghuran, naminyo kang **Iyaan Lois**, kansang pan, pilit nga cinnamon roll ug fudge gihisgotan pa hangtod karon. Nahinumdom ang usa ka ig-agaw nga si Lois *"maoy manghunaw sa akong buhok sa lababo ug ako mag-tukar sa pump organ."*

Ang balay sa umahan sa mga Robson duol sa Abilene, diin nagdako si Mabel ug ang iyang mga igsoon ug diin si Uyoan Orville nagpuyo sulod sa daghang tuig, balik na sa pamilya. Gitipigan usab sa pamilya ang sertipiko sa gradwasyon ni Mabel sa ikawalong grado ug duha sa iyang mga journal sa pagkabata.

Si Kevin ang dili opisyal nga historyador sa pamilya Robson. Gisugdan niya ang RobsonHistory blog niadtong 2008.

Gikan sa mga email sa pamilya ug sa RobsonHistory blog ni Kevin.

Ang mga Haines

Ang kaliwatan sa inahan ni Mary Lou gikan sa England. Si **Ernest G. Haines**, "E. G.," natawo mga 1871, anak sa usa ka matadero nga nahimong bookkeeper ug hilig kaayo sa numero. Naminyo siya kang **Alice Bush**. Aduna silay kaluha nga babaye, si **Freda** ug **Mary**, ug usa ka anak nga babaye nga ilang ginganlan og **Avril**, ang pulong sa French para sa Abril, kay natawo siya sa Abril, sa ika-26, niadtong 1902.

Mga 1908 ang pamilya mitabok ngadto sa Amerika, una sa Cincinnati ug dayon sa Canonsburg, Pennsylvania, duol sa Pittsburgh. Ang gamay nga si Mary namatay sa edad nga dise sais. Si Alice nabakol tungod sa arthritis sa ulahing mga tuig, ug si E. G. nagtulod kaniya sa wheelchair paingon sa simbahan. Ganahan kaayo siya sa himno nga "Rise, My Soul! Behold 'Tis Jesus."

Si Freda nagtuon sa Moody ug naminyo kang **Rev. George Bates**. Ang ilang anak nga si Ruth Elaine mao ang "gamay nga barkada" ni Mary Lou.

Si Lolo Haines nabuhi pa og dugay aron makakita sa iyang mga apo sa tuhod gikan sa Manila. Si Ken nagbasa og Kasulatan uban kaniya usa ka semana sa wala pa siya mamatay, sa pagsugod sa 1961, ug nagsulti sa iyang lubong.

> `Hangtod karon ang Ginoo mitabang kanato.`
>
> ang bersikulo nga gipaambit ni Ken kang Lolo Haines (1 Samuel 7:12)

Gikan sa mga sulat ug email sa pamilya.

Ang mga Leonard

Si **John Reihner Leonard** natawo sa Adlaw sa Pasko 1899 sa Washington, Pennsylvania, anak ni Frank ug Harriet Leonard. Niadtong Septiyembre 1926 naminyo siya kang Avril Haines sa First Baptist Church sa Canonsburg. Nagdumala siya og planta, namalit ug namaligya og propiedad ug mga trak, ug tali sa 1937 ug 1944 nag-shoot og baynte singko ka reel sa mga home movie. Gibutang kini ni Gordon sa video. Diha niini si Mary Lou nagdako gikan sa edad nga pito hangtod sa mga katorse, nagpatugtog og trombone.

Niadtong Oktubre 1952, ang semana nga milawig si Mary Lou paingon sa Manila, si John nagsulat kaniya og sulat nga gitawag ni Gordon og "The Hospital for Somnambulists." Si Avril nag-sleepwalk sa tutok sa adlaw ug napiang ang iyang masakiton nga buolbuol. Ang trese anyos nga si Betsy misandig sa pultahan sa silong ug nahulog hangtod sa ubos.

> Busa makita nimo, tungod kay ako ang Supt sa Ospital sa mga nag-sleepwalk, kusinero & tigpadala, busy kaayo ko.
>
> Si John Leonard ngadto kang Mary Lou, Oktubre 1952

> Mopalit ko og bag-ong typewriter para kang Mama nga sama sa kang Ginny kay ganahan siya mag-type og mga sulat & daghan kaayo siyag sulatonon.
>
> ang mao rang sulat

Daghan gyud siyag sulatonon. Si Avril nagsulat pa sulod sa traynta y siete ka tuig. Lima ka gatos ug baynte uno sa iyang mga sulat ang nahibilin, mas daghan kaysa ni bisan kinsa sa archive gawas ni Ken ug ni Mary Lou.

Si John Leonard namatay niadtong 1 Agosto 1964, sa edad nga sisenta y kwatro. Si Avril nabuhi hangtod sa 1 Oktubre 1989 ug namatay sa edad nga otsenta y siete.

Gikan sa sulat ni John Leonard niadtong Oktubre 1952, sa estorya ni Gordon nga "The Hospital for Somnambulists" (8 Sep 2026).

Ang Magwawali nga Iyang Gisundo

Canonsburg, Pennsylvania, ting-tugnaw sa 1954. Usa ka simbahan nga walay magwawali, ug usa ka chairman sa mga trustee nga dili makalingkod nga hilom.

Si John Leonard nakakombinsir na sa usa ka bangko nga mopahulam aron mabayran ang utang sa simbahan ngadto sa Association. Unya miabot ang mas dakong problema. Gi-type niya kini para sa iyang anak nga babaye ug umagad sa Manila, uban pa ang tanang question mark:

> Unya,kinahanglan mangita mi og magwawali??????
> Busa si Mama busy kanunay,nagtawag, nagsulat,nag-ampo,ug uban pa. ug nagtabang kang Emil nga kanunay may mosaka sa pulpito. Unya may nagrekomendar kanamo niining tawhana nga si Romig. Apan TUA PA KAAYO SIYA SA KASADPAN.ingon silang tanan.
>
> Si John Leonard ngadto kang Ken ug Mary Lou, Huwebes 1 Abril 1954

Tua pa kaayo sa kasadpan. Kana mao ang Davenport, Iowa.

Tua pa Kaayo sa Kasadpan

Ang kadaghanan sa mga chairman sa trustee mosulat og usa ka sulat. Basin duha. Unya maghulat sa tubag. Dili kini siya.

> Busa wala koy gisultihan bisan kinsa ug misakay ko dayon og eroplano ug mibiya sa gabii na sa Sabado milupad ngadto sa Davenport Ia. miadto sa iyang simbahan Domingo sa buntag gidala siya ug ang iyang pamilya aron mangaon,nakagusto kaayo ko niya,gihikay nga moanhi siya dinhi sulod sa 4 ka adlaw,ug uban pa ug uban pa. Dali-dali,misakay og eroplano pauli,kay may Negosyo ko sa Lunes sa Buntag.
>
> ang mao rang sulat

Milarga sa Sabado sa gabii. Mibalik sa Domingo sa gabii. Nagtrabaho na sa Lunes sa buntag. Ug wala siyay gisultihan kon asa siya miadto.

Si Mama ug Ako Mas Nakahibalo

Mianhi ang tawo sulod sa iyang upat ka adlaw. Ang simbahan nagbotar nga tawgon siya. Ug dayon ang tanan nagpugong sa ilang ginhawa.

> Busa ang Simbahan nagbotar nga tawgon siya ug ang tanan nahadlok nga dili siya mosugot,apan si mama & ako mas nakahibalo.
>
> ang mao rang sulat

Si Mama ug ako mas nakahibalo. Duha ka semana sa una pa, si Avril nakasulat na ngadto sa Manila:

> Ang mga Romig moabot dinhi sa sinugdanan sa bulan ug magwali siya sa unang higayon sa Abril 4.
> O kalipay!
>
> Si Avril Leonard, Domingo 14 Marso 1954

Ug sa sunod dayon nga linya: *"Si Papa buang-buang gyud ug makapakatawa gyud kanamong tanan."*

Pito ka Tuig

Busa ang mga Romig mianhi sa Canonsburg, ug ang magwawali gikan sa layong kasadpan nahimong labaw pa kaysa usa ka magwawali. Nangayam siya uban kang John Leonard, kapila pa, sumala sa mga sulat; usa ka tuig silang duha milarga sa alas dos sa kaadlawon. Ang mga Romig mianhi para sa panihapon sa Thanksgiving. Si Mrs. Romig nagpadala og blackberry pie, init pa gikan sa oben.

Pito ka tuig niini. Unya, niadtong Disyembre 1961, gibasa sa mga Romig ang ilang resignation atubangan sa simbahan, human sa Panihapon sa Ginoo. Tunga sa oras ang milabay, sulat ni Avril, mibagting ang telepono: usa ka simbahan sa Warren, Ohio, nangayo nga moadto siya isip kandidato.

Ug si John Leonard moadto na unta sa pagpangayam.

> Si Papa wala dinhi kay nangayam apan medyo dili gyud siya ganahan mobiya sa Domingo sa hapon; sa tinuod lang wala kaayo mi gana sa panihapon nianang adlawa. Sa akong hunahuna kon ang magwawali pa unta ang iyang kauban, lahi unta ang iyang gibati
>
> Si Avril Leonard, Miyerkoles 6 Disyembre 1961

Usa pa ka Party

Duha ka semana ang milabay si Avril nagplano og usa pa ka party sa dili pa mobiya ang mga Romig. Ang adlawng natawhan ni John Leonard sa Adlaw sa Pasko.

> Maghimo mi og birthday party para kang Papa ug duha sa mga Romig sa Sab. sa gabii
>
> Si Avril Leonard, Miyerkoles 20 Disyembre 1961

Ug dayon nahanaw na sila.

Karon moabante kita ngadto sa Sabado, ang una sa Agosto, 1964. Sa Villa Park, Illinois, gibuksan ni Ken Engle ang iyang diary nianang buntaga ug gisulat ang iyang bersikulo para sa adlaw:

> Papa Leonard. I Peter 2:25 Siya ang atong Dakong Magbalantay. Pagkakinahanglan nato og magbalantay niining mga adlawa.
>
> Si Ken, Sabado 1 Agosto 1964, sa ibabaw sa panid

Duha ka Tawag sa Telepono

Nianang gabhiona mibagting ang telepono sa Villa Park. Si Betsy kadto. Ug dayon, usa ka oras ang milabay, si Betsy na usab. Gisulat kini ni Mary Lou:

> Si Papa miadto na sa Langit karong adlawa. Mihunong lang og ginhawa duol sa tungang gabii. Mitawag si Betsy kausa aron isulti nga masakiton siya, usa ka oras ang milabay aron isulti nga wala na siya.
>
> Si Mary Lou, Sabado 1 Agosto 1964

Tulo ka adlaw ang milabay, sa Martes sa hapon, ang lubong. Gisulat ni Mary Lou kon kinsa ang nangulo sa serbisyo:

> Adlaw sa lubong. Si Ken Romig, Don Main ug Ken ang nagdumala sa serbisyo.
>
> Si Mary Lou, Martes 4 Agosto 1964

Ug si Ken, sa iyang kaugalingong diary, sa mao gihapong adlaw:

> Papa Leonard — Lubong. Si Pastor Roming nagsulti sa Lubong sa 230. Si Don Main nagbasa sa Kasulatan. Ako ang nagdumala sa serbisyo sa lubnganan. Gibasa ang I Thes 4:15-18
>
> Si Ken, Martes 4 Agosto 1964

Ang Tawo nga Maglubong Kaniya

Si Pastor Romig, mibalik sa Canonsburg gikan sa bisan asa siya gidala sa mga tuig. Ang mga sulat wala mag-ingon kon gikan asa.

Napulo ka tuig ug upat ka bulan sa una pa, usa ka negosyante ang milupad ngadto sa Iowa sa Sabado sa gabii, walay gisultihan, namati sa usa ka dili kaila nga nagwali, gidala siya ug ang iyang pamilya aron mangaon, ug nagdali-dali pauli para sa Lunes sa buntag.

Iyang gisundo ang tawo nga maoy maglubong kaniya.

> Kay sama kamo kaniadto sa mga karnero nga nahisalaag; apan karon mibalik na kamo ngadto sa Magbalantay ug Tigbantay sa inyong mga kalag.
>
> 1 Peter 2:25, ang bersikulo nga gisulat ni Ken sa ibabaw sa panid sa iyang diary niadtong 1 Agosto 1964

Unsa ang kahulogan sa "mother & I know better" (si mama & ako mas nakahibalo), matod ni Gordon, mao ang nahibilin sa estorya.

Gikan sa mga sulat ni John ug Avril Leonard ngadto sa Manila niadtong 14 Marso ug 1 Abril 1954 ug 6 ug 20 Disyembre 1961, sa mga diary ni Ken ug ni Mary Lou para sa 1 ug 4 Agosto 1964, ug sa estorya ni Gordon nga "The Preacher He Went to Fetch" (15 Okt 2026), nga gisulat para kang Iyaan Betsy ug Uyoan Carl.

Si Ginny, Mary Lou, Paul ug Betsy

Si John ug Avril nagpadako og upat ka anak sa Canonsburg. Si **Mary Lou** (1930–2003), ang atong inahan, mao ang ikaduha.

Si **Virginia** "**Ginny**" (1927–1988) nagtuon isip nars sa New York. Nabalo sa ilang honeymoon pa lang niadtong 1950, miadto siya sa Belgian Congo isip misyonaryo nga nars sulod sa mga dose ka tuig ug kaduha nga gi-evacuate sa British Army. Pagpauli niya siya ang nangulo sa student health center sa Moody Bible Institute ug naminyo kang Paul Moldenhauer.

Si **Paul Ernest Leonard** (1933–2026) nakakuha sa iyang doctorate sa Manchester ubos ni F. F. Bruce, nag-alagad sa NIV translation committee, nagtudlo sa Bag-ong Kasabotan sa Trinity, ug nagbansay og mga counselor para sa New York crusade ni Billy Graham. Isip chaplain ug koronel sa Army gitawag siya para sa Gulf War niadtong 1991. Ang diary ni Ken nag-ingon "To Saudi Arabia." Gitul-id ni Iyaan Betsy si Gordon niadtong 2026: si Paul nag-alagad sa mga samaran sa Landstuhl, Germany. Si Paul naminyo kang **Carol Schmidt** nga taga-Kansas niadtong 1957, ug sa setenta ka tuig sa mga diary kanunay sila nga "Paul & Carol," sama sa ngalan sa usa ka law firm.

Si **Betsy Jane**, ang kamanghuran, naminyo kang **Carl Armerding**, nga nagtudlo sa Regent College sa Vancouver ug mitabang sa paghubad sa Mga Maghuhukom para sa New Living Translation.

Niadtong 1978 ang upat ka anak nagpuli-puli sa pag-atiman sa ilang inahan, usa ka bulan matag usa.

> `Ginny (Abril) Betsy (Mayo) Paul (Hunyo), ML Hulyo.`
>
> Diary ni Ken, 1978

Kinahanglan unta may ikalimang ngalan sa iskedyul. Si Carol, ang umagad nga babaye, hilom usab nga mipuli sa iyang turno.

Gikan sa diary ni Ken niadtong 1978 ug sa mga estorya ni Gordon bahin sa mga Leonard, Ago–Sep 2026.

Ang Kahoy sa Kaliwatan

ENGLE · Ulrich Engel (1743–1799) m. Magdalena Bicksler · Lancaster Co., PA
… Harry Shelly Engle (d. 1956) m. Barbara Martin

ROBSON · John Ross Robson m. Catharine Broadfoot · Ontario → Kansas
Robert Alexander Robson m. Cora Eva

Grant Ercil Engle 1899–1992 m. 1922	**Mabel Emma Robson** d. mga 1983

Ken · Keith (m. Cleo Barten) · Eloise (m. Kevin Dyer) · Elaine (m. Charlie Corkill) · Jan (m. Ken Horst)

HAINES · Ernest G. Haines (b. ~1871, England) m. Alice Bush

LEONARD · Frank Leonard (1862–1952) m. Harriet

John Reihner Leonard 1899–1964 m. 1926	**Avril Haines** 1902–1989

Virginia (m. Paul Moldenhauer) · Mary Lou · Paul (m. Carol Schmidt) · Betsy (m. Carl Armerding)

Kenneth Ercil Engle 9 Nob 1924 – 5 Nob 2009	**Mary Louise Leonard** 20 Hul 1930 – 12 Abr 2003

gikasal niadtong 26 Abril 1953 · San Juan Gospel Hall, Manila

Becky · Karen · Kevin · Stan · Gordon · Doug

Mga Kauban nga Libro

Walo ka kauban nga libro ang nagbarog tupad sa lima ka tomo sa estorya.

Sa Iyang Kalipay: Ang Kinabuhi ug Ministeryo ni Ken Engle
Ang mga sulat mismo ni Papa · 1951–1987 · ang iyang kinabuhi ug ministeryo

Tigmantala ni Kristo: Ang Estorya ni Rudy Ponce de Leon
San Juan, Rizal · 1951–1996

Grace Triumphant
ang awtobiograpiya ni Cyril H. Brooks · © 1985 Walterick Publishers

"Mary Lou, Mary Lou": Ang Estorya nila ni Evelyn ug Fred Balanag
Baguio City · 1968–2010

Cheryl
Cheryl Lyn Engle · ang iyang kinabuhi, ang iyang musika, ang iyang kaugalingong mga pulong

Karen, Patrick, ug Romblon: "Pagdala sa Panan-awon"
keepm.org · ang Emmaus app · Moments to Remember · Karen ug Patrick

Mga Estorya sa Pamilya ug mga Higala
Mga higala sa buluhaton · mga estorya sa pamilya · reperensya sa pamilya

Ang mga Handumanan ni Kevin
Kevin Engle · sa iyang kaugalingong mga pulong · Stewards Foundation · Sa Kaugalingong mga Pulong ni Papa

> **Faithful Men: A Library of Christian Classics**, gikan sa PlymouthBrethren.org: mga magsusulat sa Brethren ug mga kinabuhi sa mga misyonaryo, mapangita sumala sa magsusulat, Kasulatan ug hilisgutan. **Ablihi ang librarya ↗**

Ang Mga Sulod sa tibuok serye →

Ang matag link sa serye, sa usa ka dapit →

Mga Tinubdan

Mga estorya ni Gordon nga gigamit niini nga tomo: Ulrich Engle, Born 1743 · The Hospital for Somnambulists · Ginny April, Betsy May, Paul June · Where the Wounded Came · The One He Never Had to Perform · He Made Quite a Hit · Aunt Eloise, duha ka estorya · The Preacher He Went to Fetch (mga sulat ni John ug Avril Leonard niadtong 14 Marso ug 1 Abril 1954 ug 6 ug 20 Disyembre 1961; mga diary ni Ken ug ni Mary Lou para sa 1 ug 4 Agosto 1964). Lakip usab ang mga sulat sa pamilya gikan sa 2008–2026 ug ang tape sa testimonya ni Ken niadtong 1973.

Kasaysayan sa Engle sa internet: Engle History and Family Records of Dauphin and Lancaster Counties · Ulrich Engel and Anna Brechtbühl · Rev. Jacob Engle (1753–1833) sa FamilySearch · The Brethren in Christ.

Mga lubnganan sa Find a Grave: Ulrich Engel (1711–1757) · Anna Brechtbühl Engel (1715–1764) · Ulrich Engel (1743–1799) · Anna Engel Grove (1741–1805) · Elder Jacob “Yokeli” Engel (1753–1833) · Veronica “Fannie” Schock Engel (1750–1816).

Ang Sunod

Ang Ikaduhang Tomo, *Ang Tawag ngadto sa Pilipinas*, nagpadayon sa estorya.

> Bantayi sila alang kang Jesus hangtod sa kahangtoran.
>
> ang pag-ampo sa luyo sa KEE Philippine Missions

Edisyon sa 11 Oktubre 2026 · hangtod sa "Prays for Us Daily" ni Gordon (10 Okt 2026), "ML + I," "Two Candles" ug "The Wedding," ang mga sulat ni Ken sa Mga Tuig sa Gubat, 1943-45, ang mga sulat sa 1950-51, "Tigmantala ni Kristo" (ang estorya ni Rudy Ponce de Leon), "Mary Lou, Mary Lou," ang estorya ni Evelyn Balanag uban sa iyang mga litrato, "The Landlord and the Projectionist," ug usa ka listahan sa mga hyperlink